

Előfizetési díj.

Vidékire postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes zám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, a ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

För 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes zám ára 7 kr.

A megrendelők legcélszerűbben postai utalvánnyal allit könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
„Kelet” kiadója.

A gazdasági centralisatio Magyarországhban.

Bulapest, mártius 13.

Ma, midőn egész Magyarországon csak egy jelszó hangzik: megszüntetése az ország gazdasági helyzetének, szétválása azon vasbányáknak, melyek az ország természetes intenzív kifejlődését akadályozzák, alkalom- és időszertűnek kell tennünk egy másik téves gazdasági politikai irányt utalni és annak orvoslását követelni. Ezen politika káros hatásai annál nyomozhatóbbak az országra nézve, mivel nem külsőhatár idézte azt elő és nem is külsőhatár állja útját orvoslásának, — ez belgazdaságunk centralisatio irányja. Nincs szándékunkban a gazdasági centralisatio káros hatásait példák által bizonyítani, vegyük egyedül szemügyre azon helyzetet, melybe Magyarország ennek alkalmazása által jutott.

Eddigi kormányfőink legnagyobb tevékenysége a gazdaság terén, azon intézmények és intézkedések szorításai, melyek a főváros kereskedése és iparjának emelésére törekedtek.

Vajon legtávabb éretett-e ezzel cél, mutatkozott vagy mutatkozik-e ma ezen intézkedések haszna? Ez megítélheti mindenki, ha a statisztika lapjait tekint, ha látja, mint hanyatlott kereskedésük és iparunk az utolsó években. Egy tag gúnyítása által, hogy is lehetne elérni az egész beteg test egészségét.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Merè Paulina.

Regény levelekben.

rtia:

CHERBUIEZ VICTOR.

Második kötet.

Huszonnyedik levél.

Genf, október 24.

(Frtakia.)

— Ez első megjegyzésem. A második az, hogy úgy látszik ön egy tekint minket, mint a világon legbecsültebb, leglelkismeretesebb s leggyöngédebb érzenű embereket. Ez igen hízogó reám nézve, köszönetet mondok érte. Egyetlen körülmény búsít: szerettem volna, hogy én legyek: első, kinek ön e bizalmas közléseket teszi.

— Ön rejtelében beszél Bird ur, mint egy ókori Sybilla.

— Tehát igit szem világosabban szólni. Mind ezt, mit most a elmondott nekem, már ezelőtt hat nappal elmondta Merè kisasszonynak . . .

Ne is tagadják: Paula titoktartást ígért volt önnek, de a fájdalom megtörte lelkét, s titkát akaratlanul elulá. Bevallotta nekem,

Azon feladat, mely czélul tűzött ki, az ország kereskedelmét és iparát ezen egy pontba centralisálni, meghiusult azáltal, hogy ezen törekvések alatt kereskedelem és ipar megbénult és így misem maradt központosítani. De mi más is lehetett ezen gazdasági politika következménye. Magyarország ma az extensív gazdasági politikát követi a szó legszorosabb értelmében, ily helyzetben kényszeríteni a termelőt, hogy nyereségét, melyek nagy térben kis értéket képviselnek, mértőföldre elvigye az iparoshoz, ki azt tőle csak ép azon áron veheti mint attól, ki közelében lakik, anynyi mint a távol termelőtől a prosperálás lehetőségét megvonni, mert ezen viteldíjt senki más fizeti, mint az eladó. A gazdasági cultura „conditio sine qua nonja” a termelő és iparos egymás mellé hozása, csak ezen közvetlen kapcsolatban leli biztosítékát a termelő termelvényei kelendőségének.

Ezen helyzetet, mely nélkül egészséges gazdasági élet alig gondolható, csak is helyi központok felállításával lehet elérni, ezt elérni oly gazdasági politika mellett, mely egyetlenegy központra törekszik és ezt abszolút uralomra igyekszik felemelni, maga a lehetetlenség, hisz nem zárja ez ki a főváros érdekeinek kellő megóvását, legyen ez az ország központja, de nem oly értelemben, mely az ország gazdasági kifejlődését lehetetleníti. Tekintsünk Franciaországra, nézzük meg az őriási Párist, de nézzünk körül az egész birodalomban, hány központ van még, mely direct összeköttetésben áll a külfölddel, mely a világvásárra szállítja iparterményeit és concurál minden eladójával ép azért, mert az iparos a termelőt közelében találja.

Mindenünnen halljuk hangoztatni, hogy hiány van munkás kezekben, hogy némelykor csak azért őri kár a gazdaság, mert kello időben nem rendelkezik a szükséges munkaerővel; vajjon valóságos hiány van itt vagy látszólagos. Mindenesetre az utóbbi, mert azon pillanatban, midőn országsszerte munkások keresztek, ezen és ezen vannak a fővárosban, kik munkát keresnek, kik télen seregesen vándorolnak a fővárosban és itt a pauperismust növelik. Mi hajtja ezen munkásokat a fővárosba, csakis azon körülmény, hogy sehol sem találkozik industria, mely ezen munkásokat télen keresztül foglalkodtatná; pedig mily haszon volna ez az iparosra, a munkásra nézve. Im egyik és főoka azon folytonos munkadíj hullámzásoknak, mely a tökélet majd tönkre teszi, majd zsarnoki hatalommal felruhazza. Nincs hiány Magyarországhban munkásokokban, de helyi központok hiánya, ipar és termelés közti őriási űr lehetetleníti ezeknek kihasználását. Ennek következménye pedig az, hogy a takarékosági szemmel nálunk nem bir meghonosodni és egy munkásszátlyllyal birunk, mely

hogy kis levelkét kapott öntől, melyben néhány percznyi beszélgetésre kéri fel őt. Ő sietett önnel találkozni. Ama mély értelműséggel, mely önt kiválóan jellemzi, bá tudott pillantani lelkébe s elhatározta magában, hogy Paula nemes, őnzetlen teremtes, ki képtelen aljas szamárisokra. Ön e szerint rendezte elmondandóit: elmondta neki: „Azon férfiu, ki kegyed szeret, nől fogja venni kegyedet, de csak azért, mert szavatartó ember; de e mellett szomorú izgatott, bizik is, nem is kegyedben . . .” Paulának csak egyetlen hibája van: eszének természetes józsága dacára heves képzelő tehetése könnyen felzavarja s félrevezeti őt. Hasztalan hallatja magát nála az ész szava, a szilaj paripa messze száguld vele . . .

A mily ügyes ember ön, résztvevő intései segítségével sikerült önnek a lelkében keletkező bizonytalan nyugtalanságoknak alakot kölcsönözni, azokat megtestesíteni, s e fenyegető rémek lelkével fájdalmas és győzelmes harcokat vívtak . . .

Nem beszéllek önnek a szegény leány kínos küzdelmeiről, könnyeiről, álmatlanul eltöltött éjeiről . . . Az esféleknek felemlítése nem szokta önt meghatni, , , mindez kevésbé érdekli önt . .

— Uram! válaszolt Gerard ur, felállva helyéről, venni oly csapások, melyeket a könyörületesség, minden habozás nélkül szokott másokra mérni.

— Oh könyörületesség! kiáltott fel haragosan Bird ur, mennyi igaztalanságot követnek el a te nevedben! Oh evangélium! meny-

kézből szájba él, melyet egyetlen szerencsétlen termés köznyomorba ejt.

Irekbe sem lehetne összefoglalni azon roppant károkat, melyek ezen helytelen gazdasági politika által az országra háramlottak, most azonban, midőn egy másik hatalmas tényezővel kezd a m. kormány számítani, ideje, hogy ezen a téren is tétessenek intézkedések. Bármikép tiltsa is a teoria a kormány beavatkozását, itt hely- és időszertű.

Hitelügyünk javítása bizonyosan emelni fogja a vállalkozói szellemet, fognak támadni vállalatok, melyeknek sorsa azonban nem lesz jobb azoknál, melyek imént szomorúan elbuktak. Ezen vállalatok csak akkor fognak szerencsésen működni, ha eltérve a mostani gazdasági politikától nem a főváros körül, hanem a fekvésükön fogva kiválóbb központok körül fognak csoportosulni. Ezen czél elérése csakis a kormány befolyása által eszközölhető, ha kiviszi, hogy nem úgy mint eddig a provinciális vállalatok lenézetnek és a leghatalmasabb tényezőktől, a hiteltől megfosztatnak, hanem segítséget, sőt bizonyos előnyöket is részesítenek ép azért, mert ezek alapkövei az ország finansialis és socialis viszonyai helyreállításának. De ez által még nincs elég téve mindennek; a kormány egy másik és fontos feladata lesz helyes vasuti politika által ezen helyi központokat legrövidebb úton összeköttetésbe hozni a világpiacszal. Addig, míg ezen helyekre nézve csak egy út van és ez csak a fővárosba vezet, addig nincs reményünk, hogy iparunk a fejlettség akár legalacsonyabb fokát is elérje.

Tagadhatlan, őriási feladatok ezek, melyek éveket vesznek igénybe, esőggeletlen kitartást és kezdeményezési tetterőt kívánnak, de másrészt nincs eszök, mely által azon magas és szent czélt el lehetne érni: Magyarországot a g. cultura azon fokára emelni, midőn az a természet önkénye alól felszabadítva van, midőn az industria a gazdaságra támaszkodva virágzik. Midőn kormányunk így a válúthoz érkezett, lebegjen szeme előtt mostani szorult helyzetünk, és a tapasztalás által oly sokszor behizonyított Careynak azon mondata: „Központosítás, rabszolgaság és halál mindig karöltve jár egymással.”

— A lefegyverkezés kérdéseire vonatkozólag írjak Berlinből a „Daily New”-nek „Nem rég egy társaságban voltam, melynek tagjai azért gyűltek össze, hogy a lefegyverkezés kérdését és az általános békefeltelet megbeszéljék. Igaz, senki sem mondta, hogy a kérdésnek eddig valami practicus hordereje lenne, de minden kétségen felülnek mondatott ki egy hatalmas agitatio értéke és

nyi kicsinyes szenvedély keres menedéket szentelt palástot alatt! Oh vallás! te vagy a lélek gyógyszer, de egyszersmind mótelye is néha! De hirtelen magához térve így folytatta csendes hangon:

— Bocsanat, egészen felindultam, kezdtem szonokolni. Bár minő véleménynyel legyek is könyörületességének fondorkodásai iránt, köszönettel tartozunk, hogy értesített minket; meglehet még hasznunkra válnak e közlemények. Néha az ellenség is jó valamire. Majd ki fogom kérdeni Roger urat, s akkor megtudom . . .

— Ön szeret másoknak oktatást adni a gyöngéd eljárásról és kiméletességről, vágott szavába Gerard ur. E szerint merem reményleni . . .

— Hogy szavait elhallgatom előtte? A lehetlen édes ur. Látja ön azon oldalszobát, melynek ajtaja félig nyitva van hagyva? . . . Roger ur ott van, s mindent hallott.

— Ilyenmő árulás, rebegő Gerard ur, miközben sietve készült távozni, nem illik oly emberekhez, ki tart valamit a becsületre.

— Tudom, hogy gazember vagyok, felelt Bird ur, kikisérven őt; de a szegény leány már hat nap óta nem tud aludni.

Midőn visszatért a szalonba, megszólított:

— Sajnálom önt uram. Kinos lehet nemesebb szellemű emberre nézve, ha tapasztalnia kell, hogy nálánál korlátozottabb eszű alrendelt egyen itélő meg őt s pillant be lelkébe; de mit akar ön, a szolgálk hiuz szemmel bírnak arra, hogy felfedezzék: mi hiányzik gazdáinak.

időszertűsége. Felmerült vita közben azon eszme, hogy a kérdés egyidejűleg Európa főbb parlamentjeiben szöbe hozassék. Kimondatott, hogy ha Richard az angol, Gembetta a francia, más képviselők pedig az olasz, német és osztrák parlamentekben szöbe hozná a kérdést, a nagy erkölcsi hatás nem maradna el. Itt megválasztatott és kijelöltetett azon egyéniség, a ki német parlamentben e kérdés érdekében föllépjen, de nem szabad elárulnom kilitét. Felvetetett a kérdés, hogy vajjon Gambetta pártolná-e az eszmét és megelégedésemre tapasztaltam a nagy bizalmat, melylyel minden német viseltetik a francia államférfi békés irányja és mérsékelt czélzatai iránt. A nemzetközi békekonferencia ideje és helye még nincs kitűzve. Ez, mint hiszem, az állandó bizottság fogja eszközölni, mely májusban Londonban összeül.

— Vasárnap este minister-tanács tartott, és pedig esti 7 órától ájtélutáni egy óráig. A minisztertanács az országgyűlési ülészekkal, az állandó árvisz folytán történendő intézkedésekkel, s egyéb folyó ügyekkel foglalkozott. Az országgyűlési ülészek minden este a minisztereknek Bécsbe való utazása előtt fejeztetik be. A jövődő országgyűlési ülészek teendői tárgyában még nem történt semmi megállapodás.

— A szabadelvű párt márcz 13-iki értekezletén a cseléd-törvényjavaslat vétetett tárgyalás alá. Az értekezlet általánosságban minden vita nélkül elfogadván a törvényjavaslatot, a részletes tárgyalásnál hosszabb vitára szolgáltatott alkalmat főleg azon indítvány, hogy azon folytonos szolgálatot teljesítők közt, kik nem tekinthetők cselédnek, a „házi orvosok s ügyvédek” megemlítése, mint egészen felesleges s némileg sértő is, mellőztessék. Az értekezlet többsége megtartá e kifejezést, de a kihagyás iránti indítvány a házban is meg fog tetetni. Azon rendelkezés, hogy „minden önálló személy fogadhat magának cselédet”, mellőztetett; az pedig, mely szerint „férjnél levő asszonyok csak férjeik beleegyezésével szegődhetnek szolgálatba” következő szövegezést nyert: „Férjnél levő asszonyok, ha férjeik ellenzik, nem léphetnek szolgálatba. A többi ssok — bezárólag az 59-ig — minden érdemleges módosítás nélkül elfogadtatván, a törvényjavaslat hátralevő részének tárgyalása a ma este tartandó értekezletre halasztatott.

Az erdélyi urbéri viszonyok állása

a február 12-iki 3258 számú m. k. miniszteri rendelet következtében.

II.
Diesértesség a gondviselés és emléke az eszközöknek, bekövetkeztek az 1867 és 1871. évek,

Ez igazság is: nemes fizess! Egy szolgai léleknek nagyon könnyű elsajátítani állása követelményeit. A Gerard-fajták méltók sorsukhoz, betöltik rendeltetésüket, ön pedig alantabb áll önénél. Miért kell annyi jóra termett embernek tökéletlen lényekké fejlődni ki?

— Képtelen voltam csak egy szót is feladni e beszédre. De Simpson asszony nem is hagyott volna erre időt nekem, ki, úgy hiszem a földből termett egyszerre a szoba közepére. Szorosan előmbé állva, így szólított meg:

— Épen nem szeretem önt uram. Ön belépével a balsors ütött tanyát házukban. Paula akkor boldog volt.

Nem szenvedett volt már eleget azelőtt?

— Ön ujbló megnyitotta könyveinek végtére kiapadt forrását. Most ön büszke lehet művére; ön miatt százszor keserűbb és emésztőbb fájdalmakat szenvedett, mint ezelőtt bármikor: azon férfi kétkedett benne, kit szeretett . . .

Ne mondja ön, hogy együtt határoztak, hogy ő is helyeselte az ön fontolva haladását. Szaván kelle-e őt mindjárt fogni? Van-e önnek joga egy ily nagyon is nemes szív első felhevülésébe belenyugodni? . . .

— Önnek szabad következtetlenséget elkövetni.

A férfiaknak kell előrelátóknak lenni s tudni akarni . . . Anyját s papi barátját sem szabad önnök okozni. Valamennyi közt ön a leghibásabb. Ha Paula nyugtalankodott néha, ez csak azért történt, mert az ön homlokát látta elkomorulni. Ha Paula remegni látszott, csak azért volt, mert egy este, midőn oda jött

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstien et Vo'ger (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau
Budapestben: Haasenstien és Vogler hirdetés közz. rodája.
Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitátor 5. sz.
Braun Ede hirdetésményi egyénksége, Józsefstr 10. sz. 1. emelet

Nyitléri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

az egész államra nézve határtalan a nyere-mény, a hiányok a politikai téren sokkal könnyebben kigazithatók, kipótolhatók, mint a hogy alapjából kidönthető vala az abszolút hatalom tabula rasa-ja. Hanem az 1871. évi 53. 54 és 55-ik az 1854. évi június 21-iki cs. k. nyitparancsot és a 1858. évi január 27-iki urbéri törvényszéki eljárást pótló törvények-ket a magán tulajdon, a nemes földbirtokosokat illetőleg Erdélyben nagy kárt tettek. Kétkednem kell, hogy ezek valamely erdélyi szakavatott, a törvényekben, a hazai nyolcz százados gyakorlat által szentesített birtokviszonyokban jártas és a nemzeti és állami gazdaszat végczéljával tisztában levő ugynevezett urbérialista átgondolt és megfontolt munkái lennének. Sok jó van bennök, be kell vallani, üdvösek is lehetnének, ha hazánkban a két milliót meghaladó népesség magyar vagy oláh volna, ha minket nem ért volna az 1848—49 évi rombolás, okmányaink, pénzünk, vagyonunk semmivé nem tétettek volna, ha nem kellene országsszékünknek 15.448.513 frt 76 kr állami terhet fedezni s ha nem volna szükség végtére, hogy a törvények és jogegyenlőség tisztelete mellett a magyar mégis, mint államalkotó és fenntartó ősi vagyonába, mint egyedüli biztos alapba kapaszkodjék.

Ezen alapokon adatott ki, a némely hiányai mellett is gyakorlatinak bizonyult, 1868. évi october 12-iki birtokrendezési eljárást a gyakorlatból kitett május 6-iki 1872. évi „birtokrendezési eljárás az ország erdélyi részében” című igazságügyministeri rendelet.

Az előbbeni, be kell vallani sok részben nyult be törvényellenesen, egyesek törvény által biztosított tulajdon jogába, mérmők, ügyvéd, bíró és többen mások rendelkeztek ennek folytán a tulajdonosnak, bizottmányi kiszállások többszörözöttek, hanem az 1848. évi IV-ik t. cz. az 1854. évi június 21-iki nyitl parancs szabályai és az állam kötelezettségének megfelelőleg a hivatalos eljárás birodalmi és hazai érdeken hivataltól köteles vizsgálát- és adatszerezés peres eljárás módokat szem előtt tartá; tudá, hogy az erdélyi birtokos és urbéres vagy szegődményes minden adataiktól megfosztattak, tudá és követé a magyar állam érdekét, mind e mellett mulasztásaiért és némely eltéréseiért helyet kellett adni másnak: az idézett máj. 6. 1872-beli birtokrendezési eljárásnak.

Hogy pedig ez mennyi kárt tett a magyar államnak, bizonyítja az 5.371.912 frt 88 kr 1876. évre átszállott és fizetni kellett földtehermentesítési kamat, szomorú bizonyítéka ennek az erdélyi törvényszékeknl pertárilag letárgyalt, alig ha nem 8—10 ezer per, a melyek felével mind magyar családok maradtak birtoktalanok; a czéltalanság egyik kiváló következménye, hogy ezen rendelet életbelépével

ön, hangja nagyon keménynek tűnt fel előtte s ajkán erőltetett mosolyt velt látni. A szegény leány hasztalan igyekezett az előtte kedvelt foglalkozásban keresni szórakozást s fájdalmt elnyomni. Önnök büszkesége fellázadva, azzal vádolta őt, hogy unalmát akarja ön előtt rejtegetni s fájdalmt titkolni: alkalmasint szent volt az előtte; nem ön okozá-e a fájdalmszent? Miért nem találta örömet abban, hogy ily nemes tárgya van szomorkodásának? . . . Uram, ön azon egyének közé tartozik, a kiknek élvezet kinozni azt, kit szeretnek; ön legkedvencezbe szenvedélye a panaszkeresés vágya. Nos, nem találta-e meg amaz ismeretlen szerelmeit, ki felfedezhetlen . . .

Csak keresse uram, keressejöl meg; felkutatta-e már a ház minden zugát? . . . Mitűn ezt nem lelta s vetélytárs mégis kellett önnek, tehát kedve telt benne, egy festőesetre lenni félékenynek; de mit mondok, ön útban van a szerelmeit is felfedezni. Már nem egyszer egész művészzel vallatta ki ön Paulát; fűrkészte gondolatait.

Minden barátunk gyanusnak tetszik ön előtt; ön szerint igen is sokan vannak, és azok is kalandor, országkerülő valamennyi. Csak a minap este is nem arról panaszkodott-e ön, hogy úgy járnak itt ki s be, mint a malomba s ugyanazon este nem mérges szemeket vetett-e ön Otway urra s nem kísérte-e lépteit sőtét gyanakvó pillantásaival?

Oh a titkos szerető majd előbukkan, semmi kétség benne! . . . Uram ön nem szabad ember, ön a közvélemény rabja.

(Folytatása következik.)

5 év alatt alig 10 tagosítás létesült s 20 közhelyek felosztása fogantatott Erdélyben; 15.448,513 frt 76 kr különböző adót kellene évenként fizetnünk és fedeznünk, a mire eddigelő egyedül alapunk a föld és annak terményei, az erdők és közlegetők; és mégis idézett rendelet költséges felhalmozott hivatalos teendőink minden ellenőrzés nélkül való tétele stb. miatt a legmunkásabb és tevékenyebb birtokosság 8 századokon keresztül biztosított tulajdonát értékesíteni, használni a körülményeknek és korszerűségeinek megfelelőleg gazdálkodni nem képes — a főbányászati és erdőszet, mint kincstári tulajdon, alig 20 mértföld területben e rendelet bilincsei következtében milliók beruházása mellett is 917,689 frt 2½ kr. jövedelem hiánytalanul figural; a midőn 1848-ig egy milliót jövedelmezett.

E rendelet hiányait százszorosra tárgyalta az 1873. évben kezdődőleg a „Kolozsvári Közlöny”, „Kelet”, „Magyar Polgár” és pesti hírlapokban is, a szakavatottságról, hazafias hűségről és gyakorlatosságról birodalmilag ismeretes „Erdélyi gazdasági-egyesület” 1874-ik év folytatán legnagyobb áldozatkészséggel a már irodalmat alakított „Erdélyi birtokviszonyok” felett hosszasan értekezett és tanácskozott, országos vándorgyűlésén indítvány tétetett egy törvényjavaslat kiállításá érdekében. Az ige testté lett, az erdélyi törvényeknek és szokások által szentesített birtokviszonyoknak, állami és nemzetgazdasági szükségeknek megfelelőleg, a peres feleket, a bitangolóban használó proletáriát, az urizáló ügyvédet és mérnököt megzabolozó és a törvény korlátai közt tartó, a bíró állam és egyesek érdekében ellenőrzésbe vevő törvényjavaslatát a képviselőház elé terjeszté, a hol ez 1875. február 6-án tartott ülésében 6262. szám alatt tárgyalás alá vétetve, használat és figyelembevétel végett oly utasítással, hogy az 1871. évi 53. t. cz. 80. §-sa által elővett törvényjavaslatot mielőbb terjessze be az igazságügyi miniszternek, Lázár Ádám indítványa következtében 106. szavazattal 93 ellenében adatott át. Nyolcz nap fázaszt munka szüleménye, correct, a törvénybe nem is szükséges magas stíllal cizomázott nem lehet, de 25 éves gyakorlat és teljes törvénytudományon alapulva indoklásában minden törvényt egyelőre bocsátott 45 §-okat igazolokat felhozván és reá mutatván a sajtó és halálos sebekre; kötelessége lesz vala a kormánynak és rendelkeznek vagy ám legyen az újabb rendelkezés fogalmazójának anyoladni, megtanulni azokat. És pedig ezt annyival inkább, mert a szó elrepül, az írás és nyomtatás, különösen az indokolt és törvényes megmarad 30—40 ezer birtokos s alig 100 ezereket és ezek vagyonát egy-két ember, ha mindjárt követ is a magyar kényelme előmozdítására és mások téves eszméi elsimítására alig a korlátlan függetlenség mellett is felhasználhatni.

(Folyt. köv.)

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” a cselédügy rendezését, mely közelebbről fog a képviselőházban tárgyalatni, égető szükségnek tartja. A törvényjavaslat segít a gazdán, s segít a cselédnek és munkáson is. A kötelességet pontosan teljesítő cseléd meg lesz védve a rossz bánásmód és vesztély ellenében. A hatóságok dolga lesz azután rendeleteit minden egyes esetben szigorúan megtartani. Jut azért a társadalmi működésnek is a feladatból különösen a fővárosban, hol a corruptio nagy. Az új törvény különben a cselédszerzésre és fogadásra nézve is más intézkedéseket léptet életbe, s a mi a törvénybe fel nem vehető, azt pótolni fogják a miniszteri rendeletek, s pótolhatják maguk a hatóságok a törvény alapján, mely a cselédügy rendezését most már kötelességüké teszi.

A „Pesti Napló” feltűnőnek találja, hogy a mentelmi bizottságok mind mályebben merülnek el a „bíráskodás” szenvedélyébe. Madarász József képviselő hamis eskü büntényével vádoltatik. A bizottság nézete szerint a feljelentőnek zaklató szándékai vannak; igaz van: feljelenteni senkit sem szoktak merő barátságos érzelemből; csak hogy ilyen zaklatás ellen a bíróság és nem az immunitás van hivatalos Madarászt megvédeni. Egy másik ügyben Kiszely Árpádot a választás alkalmával elkövetett hivatalos hatalommal való visszaélések miatt kéri a kassai törvényszék kiadatni. A bizottság ez ügyben is zaklatási szándékot lát. A „P. N.” figyelmezteti a képviselőházat, hogy az ügyiratok alapos megvizsgálása alapján határozzon. Mert a bíróságokat kérelmüktől elutáni — könnyű; de sokkal nehezebb a közvéleményt meggyőzni arról, hogy a képviselőház ily fontos esetekben, midőn egyik tagja hamis esküvel, a másik a hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádoltatik, helyesen alkalmazta a mentelmi jogot, és alapos indokokból vágta utját a rendes bírói eljárásnak.

A „Kelet Népe” ohajtja, vajha megértette volna a magyar kormány és a magyar törvényhozás 1867 után: mily nagy igazság fekszik Deák azon szavaiban, hogy „akármely engedelmények lesznek is, pénzt az általános iskolák napjainkban nem lehetünk.” (Helyeslés.)

teni nem lehet!” Vajha méltányolták volna intéseit, hogy az alkotmányosságtól magától pénzügyileg s közgazdaságilag csodaterő erőt ne várjanak. Sok bajtól, sok csalódástól megmenekült volna hazánk s ma más érzésekkel olvashatná Deák Ferenecnek ereiként becsült hagyományát. Azt hiszi, Cassandra-jóslat ez ma, melynek késő megértésétől nem épülnek fel Ilion romjai.

A „Nemzeti Hírlap” a cselédügyre vonatkozó törvényjavaslat egyik §-át, melyszerint „a gazda jogosítva van cselédjét szolgáló kiadásaiért esetleg fizetéslevonással is fenytetni”, határozottan rosznak tartja. Károstitások esetében ugy is meg van a gazdának levonási joga; a bíróság büntetési jogát azonban csak a hatóság számára tartaná fenn. Vagy ha már a gazdáknak is megadjuk, akkor ezek se a maguk zsebére, hanem a szegény-alap javára bírságotlanak. Így hozza magával ezt a tisztoság. Fen van ugyan tartva a cseléd számára ily esetben a hatóságnál való orvoslás-keresés joga, de hát a hatóság minő kulcs szerint fogja a gazda bírságának méltányos voltát megítélni? Önkenye szerint, melyet épen úgy fordíthat a cseléd, mint esetleg a gazda ellen. Ezt pedig inkább korlátozni, mint tágabb térre bocsátani volna hajlandó.

Tisza Kálmán válasza Polytnak.

(Vége.)

S minthogy ezen politikának iránya az európai békének megőrzése, s minthogy ezen politikának sikerült e tekintetben a nagyhatalmak egy értelmét előállítani: a magyar kormány ezen politika irányát egész meggyőződéssel helyeselte, pártolta és helyesli.

Harmadik kérdése a képviselő urnak így szól: „Mily állást foglaland a magyar kormány azon eventualissal szemben, ha a pacificatio nem sikerül, a felkelés nagyobb mérvet vesz és ha Szerbia beavatkozik a felkelésbe?”

Ezt a képviselő ur is csak mint eventualitást állítja oda, és én hozzátehetem, hogy ez az én meggyőződésem szerint oly eventualitás, melynek bekövetkezése nem valószínű, pedig azért, mert fel kell tenni azoknak mind belátásáról, mind hazafiaságáról, a kik Szerbia ügyeit vezetik, hogy épen Szerbia érdekében nem fogják magukat és országukat ellentétbe hozni Európa összes hatalmának szándékaival. (Helyeslés.) De abban már bocsásson meg a képviselő ur, hogy akkor, ha mégis bekövetkeznék ezen eventualitás, mit tenne a magyar kormány, hogy akkor minő álláspontot foglalnak el, — igen sajnálom, de kíváncsiságát ki nem elégíthetem; (Derűtség és tetszés) mert azt elfogja határozni a magyar kormány a szerint, hogy mit fog a magyar-osztrák monarchia és Magyarország jól felfogott érdeke kívánni. (Helyeslés.)

Megjegyzem különben még azt, hogy meggyőződésem szerint, a mennyire csálódtak eddig azok, kik a jelen bonyodalmak megindulása óta reményeiket abba vetették és eljárásukat arra alapították, hogy az európai nagyhatalmak nem fogják az egyetértést megtartani tudni, ép úgy csatlakozának azok is, kik Szerbia jövőmagatartását azon reményben határozták el, hogy azon esetben az európai nagyhatalmak egyetértése meg fog bomlani. (Élénk helyeslés.)

Miletics Szvetozár közbeszó (Bizony meg fog!)

Tisza Kálmán miniszterelnök! Majd meglátjuk! Nem a képviselő urat kérdik!

Negyedik kérdése a képviselő urnak ez: „Történt-e a magyar és az osztrák kormány között valami megállapodás a magyar-horvát területen levő keresztény menekülteknek hazájukba való visszatérésére nézve?”

A képviselő ur ezen kérdésre vonatkozólag a humanitás kötelességeiről beszélt. Én mindenekelőtt megkívánom jegyezni, hogy ugy hiszem, hogy az osztrák-magyar monarchia ugy Ausztria mint Magyarország, a humanitási követelményeinek valóban bőszegesen eleget tett, (Ugyan! Ugyan!) midőn nem nagyon fényes pénzügyviszonyai közt már eddig közel egy milliót költött ezen menekültek segélyezésére. — Azonban semmi különleges megállapodásra a két kormány között nincs szükség.

A dolog természetében rejlik, hogy a menekültek a legszelebb határig vitt humanismus követelményei szerint is — segélyt csak addig vehetnek igénybe, míg nekik a hazájukba büntetlenül való visszatérés nem lehetséges; ismét a dolog természetében rejlik, hogy maguk a menekültek is, midőn hazájukba büntetlenül visszatérhetnek, megragadják és felhasználják az alkalmat a visszatérésre. És mi a helyzet ez irányban? Nemcsak büntetlen visszatérés, de előnyök vannak biztosítva, mind gazdaságuk megkezdhetése, mind lakházai építhetése szempontjából a menekülteknek. Ily viszonyok között határozottan ki kell mondanom azon meggyőződésemet, hogy azok, a kik oda hatnak, hogy a menekültek ezen alkalmat föl ne használják, hogy hazájukba vissza ne térjenek: épen azon, menekültek érdekeit is a legérdekesebben megérintik. (Helyeslés.)

Ezek azok t. ház, a miket a képviselő urnak válaszolni szükségesnek tartottam. — Kérem a t. házat, hogy válaszatát tudomásul venni méltóztassák. (Helyeslés.)

Polyt Mihály kijelenti, hogy a kóborlók alatt azokat értette, kik a határvidéken a hazafiaság leple alatt játszanak szerepet. Azt követeli, hogy a határvidéken is legyen minden ember becsületes ember s a tisztviselők értsék azon vidék nyelvét. Nem tudja, kit értett a miniszterelnök azon példányok alatt, melyekről megemlékezett. (Miletics közbeszó: Engem értett!) Szóla a maga részéről azt hiszi, hogy mindig megtartotta a parlamentarizmus illetet. Szóla interpellációját azon főelemtől indítva intézte, hogy egy könnyelmű politika háborúba keverheti az országot.

A mi Andrassy jegyzékét illeti, azt határozott beavatkozásnak tartja, mert olyan esetet nem ismer a nemzetközi jogban, midőn egy állam és alattvalói között fenforgó ügyben, valamely külföldi beavatkozik.

A menekültek subventionálását nem tartja a magyar állam részéről kötelességnek, de azt hiszi, hogy mert a magyar-osztrák monarchia lakóinak többsége szláv, ezen tekintet is figyelembe kell, hogy jöjjön e kérdés megbirálásánál.

A szerbek Magyarországon bizonyos szerepet játszanak; a magyarállamférfiaktól függ, hogy ezen szerep barátságos legyen. Magyarország jövője kelet felé van. A szerbek és horvátok képezik azon kapcsolatot, mely által a magyarok érintkezésbe jönnek a keleti népekkel. „Az én óhajom — így végzi be előadását szóla — az, hogy legyünk egymással barátok, és barátok leszünk a keleti népekkel.” Nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszat.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! Csak egyetlen rövid megjegyzésem van a képviselő ur végszavaira. (Halljuk!)

Én részemről óhajtom és Magyarországon bizonyosan mindenki óhajta, hogy Szerbiával egy, mint Európa minden más államával barátságos viszonyban legyünk. De viszont a magyar korona alatt lakó összes népeknél nem a barátság viszonyáról lehet szó, hanem kötelességről, melyet akár lelkesedve, akár kényszerűségből, de teljesíteniök kell. (Élénk helyeslés.)

Polyt Mihály kijelenti, hogy nem adott okot a miniszterelnöknek szenvedélyes válaszára. Csak azt akarta mondani, hogy nagy különbség van abban, ha a nem magyar ajku honlakók barátságban élnek a magyarokkal, mint mikor nem élnek.

A ház Polit, Miletics, Csanády, Komjáthy és Ostffy kivételével tudomásul veszi a miniszterelnök válaszat.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, márcz. 1876. 15.

A keleti kérdéssről Klapka befejezte cikksorozatát. Az utolsó cikkből egy rövid történeti visszapillantás után, melyben constatálja, hogy mihielyt a török birodalom Magyarországról kiveretve, megszünt hódító hatalom lenni, helyébe a hódítás szerepét Oroszország foglalta el, melynek könnyűvé lett küzdeni a meggyengített oszmán birodalom ellen. Az általunk Zentánál, Szalakemennél, Péterváradnál és Belgrádnál a törökökön kivonított győzelemnek Oroszország élvezte gyümölcsét. Száz év múlva, hogy az oroszok először jelentek meg a Pruthnál, már kezükbe került a Kaukázus, Besarabia, Krim, az orosz seregkeztör lépték át a Balkán és lett Oroszország protectora Szerbiának, Montenegrónak, Oláh- és Moldovaországnak.

Ezt a hódító irányt folytatja most is. Az európai politika ennek útját kell hogy vágja. A török birodalom most is egyike a legnagyobbaknak az ó világban. Területe 103,840 négyszög mértföld, lakosainak száma 47 millió 627,000. De a nagy terület és lakosságainak nagy száma még nem biztosíték az illető állam fennmaradására. Fődolog a pénzügyek és az államháztartás rendezése és egyensulya. Törökország lételet nem a boszniai és hercegovinai lázadás, hanem a pénzügyek rendezetlensége veszélyezteteti. A hatalmaknak tehát odakellett volna és kellene hatni, hogy egy a török pénzügyek rendbe hozassanak, mint a kor szellemnek megfelelő közigazgatási és más intézmények meghonosításának. Klapka újfólas is hangsulyozza, hogy Törökország fenntartása monarchiának érdekében fekszik s ezért minden osztrák és magyar politikusknak ebben az irányban kell hatni és működni.

A „Journal des Debats” nagyon meg van elégedve az új kormányval; de nem így Gambetta lapja, a „Republ. Française,” mely az új kabinetet a „coetterik kormányának” és alakítását a „legsúlyosabb hibának” nevezi. És ebben teljesen igazat ad Gambetta lapjának a brüsseli „Indep. belge,” mely szerint az új kormány azt mutatja, hogy a valódi parlamenti többség nem vétetett figyelembe, hogy az csak arra való, hogy maga ellen ingerelje a többséget, a nélkül, hogy annak ellenállani képes legyen.

BELFÖLD.

Marosvásárhely, márcz. 14.

(Hangversenyek.)

Bulyovszkyné vendégcsereplése óta nem láttunk oly fényes és nagy számú közönséget, mint a milyen tegnap a svéd csalóányokat hallgatá. A hir nem oknőköl előzte meg őket, mert énekük csodás harmóniája s pianoik ritka tökélye valóban elragadó szép és bámulatra keltő. A közönség nem volt fukar az elismerés zajos nyilvánításában s az énekesnők elég szívesek voltak a nem igen hosszú műsort pár dal újra előadásával megnyújtani.

Vasárnap szintén érdekes hangversenyünk volt, t. i. Blau Gyula búcsu hangversenye. Blau szerencsés volt megnyerni Wittich Gabriela és Eibenstein L. kisasszonyokat s Geiger urat, ily érdekes névsornak tulajdoníthatni, hogy a svéd dalosok szereplése előtt való napon is, ha nem is oly nagy számú, de igen szép közönség jelent meg a Transylvániában; a műsorozat minden pontja jelesen sikerült s nagy élvezetet nyújtott a hallgatóknak; Blau művészte sokkal ismertebb, minthogy arról elismerésnél egyebet mondhatnánk s ha játékában kevésbé több lenne az érzés, akkor igen közel állana ahoz, hogy első magyar hegédus legyen. Wittich G. k. a. és Geiger urak kitűnően zongoráztak (négy kére) s valóságos tapsvihart keltettek, ugyszintén Eibenstein k. a. is, dalaival.

Most már meglehet, hogy kifogástalan bőjtös napokat fogunk ezután töltöni, ha csak valami jótékonycéldú előadás félbe nem szakítandja a néma csöndet.

D.

Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás.

Midőn az egyetemi ifjuság az ideai farsangon előrelátható kedvezőtlen körülmények között az „egyetemi kör” javára egy táncvigalom rendezését elhatározta s kebeléből választott aldirit bizottságot kért fel a rendezésre, az e nehéz szerepre csak azon esetben vállalkozott, ha tekintettel a mostoha viszonyokra, az ifjuság ez évre kivételt enged azon általános meghatározott szabály alól, hogy a felülfizetések, melyek a bál alkalmával történtek, nem fordíthatók az esetleges deficit fedezésére. Az egyetemi ifjuság gyűlése, tekintettel arra, hogy különben a bál s az esetleges jövedelem is végkéig elmarad, tekintettel arra, hogy a rendező bizottság azon esetre, ha a felülfizetések dacára is deficit mutatkoznék, azt sajátjából fedezni vállalkozott; továbbá kikötve azt, hogy az egyenesen az „egyetemi kör” javára megnevezett adakozások csak e célra fordíthatók, az említett kivételt ez alkalomra megadta. Ezért fordul külön el a számadásban is azon felülfizetők neve, kik kijelenték a bál alkalmával fizettek felül és azon t. adakozók neve, kik ez alkalommal az „egyetemi kör javára” kijelentéssel adakozni sziveskedtek.

Az összes bevétel belélti és ablakjegyekből 336 frt. Felülfizetésekből 284 frt. Összesen 620 frt. A nyugtával igazolt 615 frt 56 kr. kiadás fedezése után maradt tiszta jövedelem 4 frt 44 k., pénztári felesleg 2 frt. Összesen 6 frt 44 kr. Adakozásokból 18 frt. Felülfizettek: A bánya gróf Bódy György 6 excentiája 98 frt, mgos. br. Szentekesty Zsigmondné 15 frt, ngs. dr. Genersich Antal egyetemi tanár 10 frt, mgos. Gaalné Brencsán Borbára 10 frt, nagyságos dr. Abt Antal egyetemi tanár 10 frt, ngs. dr. Entz Géza egyetemi tanár és rector 8 frt, tks. Fereney Miklós ügyvéd 8 frt, tks. Korbuly Gergely 10 frt, tks. Barcsay Domokos 6 frt, ngs. dr. Brandt József egyetemi tanár 6 frt, tks. Orbán József 10 frt, ngs. gróf Teleky Károly 5 frt, tks. Korbuly Bogdán 10 frt, ngs. Ladányi Gedeon egyetemi tanár 5 frt, ngs. dr. Machik Béla egyetemi tanár 5 frt, ngs. dr. Concha Győző egyetemi tanár 5 frt, tks. Schilling Lajos 5 frt, tks. Frits Albert ügyvéd 3 frt, tks. Simon Elek polgármester 3 forint, nagyságos dr. Fleischer Antal egyetemi tanár 3 forint, nagyságos dr. Csiky Victor egyetemi tanár 3 forint, nagyságos Finály Henrik egyetemi tanár 3 frt, ngs. dr. Koch Antal egyetemi tanár 3 frt, ngs. Szabó Károly egyetemi tanár 3 frt, ngs. dr. Plósz Sándor 3 frt, tks. Stein János 3 frt, ngs. Szamosy János 3 frt, tks. Dobál Antal ügyvéd 3 frt, tks. Demjén Imre egy darab két forintos tallér, Deáky Albert ügyvéd 2 frt, ngs. Felméry Lajos egyetemi tanár 1 frt, mgs. Váradi Mór 2 frt, ngs. dr. Maizner János egyetemi tanár 2 frt, ngs. Csikszentmihályi Sándor Imre 2 frt, tks. Dochony János 2 frt, tks. Betegh Péter 1 frt, tks. Tamásy János 1 frt, tks. Nagy Árpád számtiszt 1 frt, tks. dr. Bartha János 2 frt, tks. dr. Kosta 1 frt, tks. Berenczey István honvéd hadnagy 1 frt, tks. Ábrahám Antal 1 frt, tks. Zajonghy Elemér 1 frt, Reich Gyula 1 frt, ifj. Fritsch Albert 1 frt, Tomcsik József 1 frt, Récsy Géza 1 frt, Sándor Kálmán 1 frt, Hankó Vilmos 1 frt, összesen 284 frt.

A bál alkalmával az egyetemi lr. javára kijelentéssel a következő adakozások írtak be: Ngs. Szász Béla egyetemi tanár 5 fr. Ngs. dr. Géber Ede egyetemi tanár 5 frt. Ngs. dr. Groisz Gusztáv egyetemi tanár 5 frt. Ngs. dr. Jeney Victor egyetemi tanár 5 frt, összesen 18 frt, a bál tiszta jövedelmével együtt összesen 24 frt 44 kr. az az: huszonnégy forint negyvennégy krajczár o. és mi az egyetemi kör pénztárába be is adato.

Kevés, de az idei bálkhoz aránytva — midőn csaknem mindenki deficit mutatkozik — aránylag kedvező eredmény s a mit felmutathatunk. És különösen jól esik a tudat, hogy a mire leginkább számítottunk, Kolozsvár művelt, lelkes közönsége, elhelve az „egyetemi kör”-nemes irányát és hitását, tömeges részvételével és felülfizetéseivel áta jelét annak a több ízben nyilvánult jó arának, melylyel ifju egyetemlik iránt viseltet s melynek a kör — sem kormány, sem másnémi segélyben nem részesülvén — létét és életét nagy részben köszönheti. Fogadják a nem szívv adakozók egyenként és összesen az egyetemi ifjuság hálás köszönetét. Fogadják köszönetünket a bánya 6 excentiája, kik a bál sikerében nagy része van. Fogadják köszönetünket ösztönt tisztelet egyetemi anáraink, kik — csaknem teljes számmal — felülfizetők és adakozók díszes koszorújában díszes biznyságot arról, hogy az ifjuságot unes czélú törekvéseiben támogatni hajlandók. Vgre hálás köszönet Kolozsvár város t. képviseltestületének, mely a báljövdelmének a váró tanács által a bruttó bevétel után követelt 10 perzentnyi megadóztatás ellen merődött, a mely védelem nélkül jövőre vissza letink volna tartva attól, hogy jótékonycéldú bá rendezhessünk.

Kolozsvárt, 1876. márczius 16-án.

A rendező bizottság nevében:

Sándor Kálmán,
biz. jegyző.

Récsi Géza,
báleinél
Hankó Vilmos,
pénztárnok.

Az árvíz.

Budapest, márcz. 3.

A vízállás Budapesten az est órákban változatlan: 22 l. 8 és fél h.

A budapesti permanens árvízleltomány üléseiben már semmi újat és érdeket hallani nem lehet, maga a bizottmány is most már csak jobbára a könyvtáradományok vételével foglalkozik.

A mai ülés folyamában egyes szakértők között egy igen fontos kérdés lett megbeszélés tárgya. Az árvíz folyamán alatt általános feltűnést keltett azon körülmény, hogy a fővárosi és az erksi-i vízállás között oly szembeszökő különbség létezik. A O pont az adai tenger niveaujához képest 1838-ban az éész Duna mentében tüzetenesen meg lett állapít, s ezért tekintve a főváros és Ercsi közötti leköcskly távolságot, a két hely vízállása közö alig néhány hüvelyknyi különbségnek szabna lenni, holott e különbséget az árvíz egész tartama alatt 5 lábat tett ki. Ebből némelyek az következtetést vonják, hogy a Duna medr Budapest és Ercsi között beiszaposodott, s hoz e miatt a víznek nincs szabad lefolyása.

Kammerayer polgármester a délután az ó-budai kerületet látogatta meg, meggyőződött, hogy a károsultak minden tekintetben jól el vannak látva a szükségességekkel.

A délután folyamában a víz udapesten csak egy fél hüvelykel apadt. Esti órákban a vízállás 22 l. 8 és fél h. Minthogy azonban a Duna felső vidékeiről jelentékeny felapadást jelez a távir, remélhetőleg még a mai éj folyamában Budapesten is jelentékeny padás lesz észlelhető.

Videkről a mai délután folyamában a következő táviratok érkeztek a vízállásról:

Komárom 12 óra. Vízállás 22 meter, Promontor, 12 óra. Vízállás 22 láb 4 hüvelyk.

Esztergom, 2 ó. Vízállás 20 19 h. Tegnap óta 3 h. apadás.

A „KELET” magán-táirata.

Feladatott Budapesten martius 15. 11. ó — p. d. n.

Érkezett, martius 15. 11. 610 p. d. n.

Az erdélyi arrondirozás nye Erdélyt két magyar megye részeivel 14 megyei és 3 városi municipia ra osztja: Csikszék, Udvarhelyszék, Fogaras fentartatnak, Alsófehér, Kolozs és B-Szolnok megyék átalakítva szien, alakítatik két Küküllő, két Torda és Szebenmegye. A képviselőház tegnap mentelmi ügyekkel foglalkozó. A vízállás változatlan.

NAPI HIREI.

Kolozsvár, 1876. m. cz. 15.

— Az árvízkarosultak jara újabb adakozás: Szabó József ur 1 frt, a bál

lozsvári szabó tsület 5 frt. Ujabb gyűjtésünk eddig 9 forinttal.

— **Ö fellege** személye körüli magyar miniszter elterjesztése folytán Borosnyay Pál, Marosvásárhely városa polgármesterének, a közügyek és jesül a honvédség érdekei előmozdítása körül zerzett érdemei elismerésül, Ferencz József-ndje lovagkeresztjét adományozta.

— **Ö fellege** igazságügyi magyar miniszter elterjesztése folytán járásbíróvá a cs. sz. sz. járásbíróhoz Csanády Béla marosvásárhelyi járásbíró albirót; alügyészekké a deési ügyészséghez Kozma Gyula marosvásárhelyi itélő táhi segédfogalmazót; a dévai ügyészséghez Viga György marosvásárhelyi itélő táblai segédfogalmazót és a közvársárhelyi ügyészséghez Kabos Sándor szamosújvári járásbíró aljyzt nevezte ki.

— **A svéd női-négyes**, kikre olyan nagy kíváncsisággal vártunk már hetek óta, végre tegnap (márczius 14-én) megérkezett M.-Vásárhelyről s este már a nemzeti színházban énekelték. A jegek kétszeres emelt áron már napokkal előbb ind eltek s így természetesen olyan közönség fogadta az „éjszakai csalogányokat“, a ilyen ritkán tölti meg a színházat. És már a első darab eléneklése után lefűlvél, elragtatva viharos tapsban adott kifejezést annak hogy a megelőző hirt igaznak találta. Részéről szóról-szóra ismételnünk kellene azokat, miket pár héttel ezelőtt látnunk egyik tárdjában az európai saját után ismertetésül előzetünk volt. A svéd kisasszonyok négyes-olyan tűnőmyszerű jelenség a zenevilágban, melyet csak úgy lehet kellőleg átérteni, ha haluk: a harmonia, mely annyira meggy, hogy négy hang egynek hallszik: a pianok és piassimókban az az álomszerű valami, hogy a gondoljuk, mintha nem is a durva földön voánk, hanem valami ismeretlen világban zengőnek csak ábrándjainkban hallott hangok; s az ábámulatos precizio és biztoság az előadást: mindezt csak megközelítőleg lehet visszalátni szavakkal, de egészen nem. Tán fölösleges ezek után kiemelnünk, hogy minden egyes darab eléneklését igazán viharos taps fogadta, erre aztán két darabot (a 4-ket és utolsót), endre a hatalmas ujrásának, megismételték. Különbözn legjobban tetszetek: az „Orpheus latja mellett éneklé“, a „Norveg szökőcselől tán“, a „Névnapi éjidal“ című svéd nemzeti dok és a „Lakadalmi induló“. A t. művészn közöl, mint mindenütt, itt is legjobban feltt a II. alt: Söderlund Vilhelmina k. a. ígán sódálatoasan mely hangja, mely bármely férfi baritonnal vetekedhetik. Ma másodszor is egyuttal utoljára lépnek fel a kisasszonyok különben a nyár vége felé Konstantinápolyból visszatértökben aligha nem fogják még egyszer érteni Kolozsvárt.

— **A sód csalóányok** ma lépnek utoljára fel szpadunkon, a jegyeket már mind elkapdosták, így ismét szufolt ház előt énekelnek. Előadás után azonnal elindulnak Nagyszébenbe, hol holnap csütörtökre az előadás már ki is van hirdve: Valóságos gőzerővel haladnak és — hótnak. Márczius 13-án Marosvásárhelyt 700 forint bevétel eredményez szufolt ház előtt nekeltek és 14-én már Kolozsvárt szerepelnek.

— **A helyi tisztikar** második korszak estét holnap csütörtökön tartja a vígadó termében. A kik ez estélyben részt kívánnak venni s meghívót ez ideig még nem kaptak, a titkár bármely tagjánál jelentkezhetnek.

— **A éphiteritis** városunkban ismét kiütött s máris több áldozata esett. Figyelmeztetésül emlíjük fel a gyermekes atyák és anyák számára.

— **Az egyetemi** tanácsjegyzőtől lapunk helyi érsítőjének egy hír kaposában tett azon megjegyzése, hogy az egyetemi ifjuság nehá dr. Kóuly Imre halálesetéről értesítve vagy a requirere meghiva nem volt, felvilágosítást vették, mely szerint a jogi kar és a család szomor jelentése, mely egyszersmind meghívásul skott tekintetű, ki voltak téve a fekete táblán Külön hivatalos felszólításra a hallgatóság nn is várható, mivel a requiem a család áltamagán intézkedéssel rendeztetett.

— **Színházi hírek.** Csütörtökön Erdélyi Marietta felléptél „A tévedt nő“, pénteken „A fa roszza“ Erdélyi Marietta felléptél, Szobaton kezdi meg vendégszereplését Bignio ajos magyar kazánkfa, s a bécsi udvari ópa első rendű művésze. Összesen ötször fog lépni, először „Ernán“-ban, a mely a legjo szerepei közé tartozik. Vasárnap „Betyár endője“ népszimű adatik, hétfőn „Lucia“ ignio felléptél, szerdán „Tell Vilmos“ Bigoval a czimzerepben, pénteken Bignio jutolójátékaul „Trobador“- adatik.

— **Műhivó** a kolozsvári Orvos-természettudomány társulat 1876 mártius 17-én d. u. 5 órakor rtiandó termésszettudományi szakülésre. Előterjesztést tesz: Parádi Kálmán, az „Idegmozgásokról a habdocol orvény férgénj (Turbellaria)“. Ülés hely: egyetemi épút I. em. 7. sz. (bölcsészeti tanszékterem) Iggyes Endre, titkár.

— **Ormay Sándor** urtól, a nagyszabeni államfőgymnasium rendes tanárától Dr. Kánitz Agoston urnak, a muzeum növénytartrének lapunk egyik közelebbi számában közlött jelentésében a Baumgarten-féle növénygyűjteményéről mondottakra kissé éles czáfolatot tettünk. Ormay tanár ur a jelentés azon passzusára vonatkozólag, hogy a gyűjtemény ideiglenesen bízott a szebeni gymnasiumra, kijelenti, hogy nem ideiglenesen, hanem örök időkre adatott a nagyszabeni államgymnasiumnak, s ennek most már birtokát képezi. Czáfolja a jelentés azon állítását, hogy a gyűjtemény véték volna tanczölkra felhasználni s biztosítja Dr. Kánitz tanár urat, hogy a gyűjtemény eléggé avatott kezekben van a gymnasiumnál. — Ormay tanár ur czáfolatának minden részét nem tehetjük magunkévá. Hogy a gyűjtemény a szebeni gymnasium birtoka, mi is sajnáljuk, nem azon okból, hogy ne állana avatott kezelés alatt, hanem mivel az ily nagybecsű gyűjtemény sokkal nagyobb szolgálatokat tenne a tudománynak s a növénytan szakára különösen készülő egyetemi polgároknak Kolozsvárt, mint a tudomány elemeivel foglalkozó főgymnasium mellett. Ugy tudjuk továbbá, hogy a gyűjtemény első sorban az államé, s ennek jogában áll saját tulajdonát egyik állami tanintézetből a másikba tenni át s a ministerium, ha annyira szívén viseli a kolozsvári egyetem sorsát, mint azt hazarészünk óhajta, reméljük a kolozsvári egyetem mellé át is teszi a gyűjteményt.

— **Kutba ugrott.** Szamosújvárról írják nekünk, hogy ott e hó 13-án megdöbentő szerencsétlenség történt. Czecz István köztisztviselőben álló, tekinélyes és vagyonos kereskedő e hó 13-án virradóra az udvaron lévő kutba ugrott s ott szörnyet halt, hátrahagyva nejt s három kiskoru gyermekét. A részvét a becsületes kereskedő öngyilkossága felett általános és senki sem sejtethi annak okát.

— **Ugyancsak** Szamosújvárról értesítenek minket, hogy ott e hó 25-én jótékony czélú hangversenyt rendeznek tánczszal egybekötve a magyarországi árvizkárosultak javára.

— **Szt.-Györgyön** takarékpénztár-egyletet alakítanak. A vállalat élén Szentiványi Gyula főispán, gróf Mikos Benedek, gr. Kálnoki Pál s Háromszék több tekintélyes egyénei állanak.

— **Medgyes** városában az elemi- és leányiskolákat ha'ósági intézkedés folytán, az uralkodó him'őjárvány miatt, bezárták.

— **Brassóvidék** képviselő testülete e hó 13-án tartott ülésében feliratot küldött a Királyföld rendezéséről szóló törvényjavaslat ellen s jegyzőkönyvileg óráukat fejezték ki az unio-törvény megsértése ellen. A magyarok külön véleményét jelentették be.

— **Szegesvár** közelében a Küküllő partjának erősítése alkalmával a földomlás egy szász munkást eltemetett. Társai fáradozásának sikerült azonban, a fulladásához közel álló eltemetett férfit kiásni.

— **Szegesvár** városában nagy mozgalom uralkodik. Egy gözmalomot, egy uszodát és egy fürdőintézetet szándékoznak felállítani. Az elkészült és berendezett gyermekkeret ápr. 1-én fogják megnyitni.

— **Ö fellege** a királyné angolországi tartózkodási helyéről angol lapok ezeket írják: Caston Neston egy termékeny sikon fekszik; közelében vannak a Rutlandi herczeg kastélya, a híres Belvoir és Malton Mowbray, a brit sportsmanek kedvelt gyűlhelye. Nem messze e kastélytól terül el a bosworthi csatater. melyen III. Richárd király életét s koronáját veszti.

— **Deák Ferencz** sirboltja. Ráth Károly főpolgármester, Kammermayer Károly kőfarmer és Baross Gábor 'orsz. képviselő, mint az országos gyászbizottság küldöttai vasárnap kimentek a temetőbe, hogy utólag a bécsi jótékony nőegylet, az esztergomi tanártestület, az esztergomi ifjuság, az esztergomi tüzoltó-egylet, a berlini magyar egylet és Fiume város közönségének koszoruit letegyék Deák sirboltjához. Midőn a sirbolt ajtajához értek, a küszöbön egy összehajtott papírdarabot találtak; ebben volt a cyprus-ág, melyet Kossuth Lajos küldött Deák ravatalához és melyet Helfy Ignác Havas tanácsnok kíséretében, a vett utasításnak megfelelőleg a sirbolt küszöbére tett le, a bizottsági tagok eljvetelét megelőzőleg. A nevezett bizottsági tagok felvették a cypruságot, Baross ur a papírra ráirta a küldött nevet és a tegnapi nap keltét, azután a kegyeletos küldeményt letették a koporsó ravatalára, a nagy halott lábához. A többi koszorukat felagagták a sirbolt faláira.

— **Deákereklyék.** A nemzeti muzeumnak birtokába Tárányi Ferencz szívességéből több érdekes erekye jutott. Ilyenek azon csinos faragványok, melyeket Deák a forradalom után P.-Szt.-Lászlón készített: továbbá néhány sikerült másolat Deák rokonainak arczképei után; végre másolatai Deák azon leveleinek, melyeket 1848—1866 sógórához, Österhuber Józsefhez intézett.

— **Dr. Kövesdi** Boér Lajos, a Rókus-kórház szenteszeti osztályában orvos, e hó

12-én reggel hunyt el, 26 éves korában. Színtén tehetséges, szorgalmas, hivatásának élő fiatal ember volt, kit a hosszas küzdelem után ép akkor ragadt el a halál, midőn ismeretével, jó lelkével s buzgóságával jelentékeny hasznára vált volna a szenvedő embereknek.

— **Az utazás a Dunán** most annyi, mint az utazás a tengeren. A ki csak Komáromig megy is, mint e sorok írja, elborzad azon vízmennyiségtől és ennek terjedelmétől, melyet a Duna elfoglalt. Eltekintve egyes, ritka helyektől, a Duna addig ment, meddig hagyott ért. Ha tehát a völgy 2—3 mértföld, azt elfoglalta és valóságos tengert képezett ott. A hol több ezer hold zöldtet volt, ott most fodorzik a víz, a birtokok hatáiraia ültetett fák száraz ágai hirdetik a szárazföld és kultúra egykori létezését. Budapest és Vác között leginkább a balparton esepott ki, különösen a téglacsűrők szenvedtek sokat. Vác néhány parton levő házát mossa a víz, de jelentékenyebb kárt e városnak a víz nem okozott. Annál többet szenvedett, Visegrád, Nagy Maros, Esztergom, mert itt a szigetváros és amott a falu egyrésze most is víz alatt van és itt már nagy terjedelmet vett a Duna, a völgy tágulatával. A tanyák és falvak feljebb egészen víz alatt vannak, Szobon kiszállni sem lehet, hanem csónakon szállítják a hajórol a messze eső partra vagy jobban mondva: a víz szélére az utasokat. Így történik Komáromban is, hol a sziget mellett kiszállva három hajón keresztül kell a hidra felmenni. Szintugy tesznek Almásnál is, oly messzire behatolt a kikötő álmástól a Duna. Legjobban körül van véve a balparton a karvai pusztá és Isza községe, előbbiben a takarmány teteje és az épületeknek csak fedelei látszanak ki — ép egy a pathi pusztán (Almás áttelében) is. A végtelen, hatalmas víz terjed mindenütt, a meddig csak a szem láthat. És e víznek van szélesége is. Dunamocson egy háznak fedelét levette és rávitt egy hajómalmot, rá tette fedelének, hogy mikép fogják azt levenni, nem tudom. Gazda emberek úgy nyilatkoznak, hogy az ősi vetés már végképpen elvesztett és emberi számítás szerint 2—3 hét kell, míg az a víztömeg a Duna medrében lefolyhat, mely most a Duna völgyét elönti. Mondják, hogy feljebb van hely, hol 4—5 mértföld a víz átmérője, 2—3 mértföldnyi szélességben, 3—5 öl magasságban és is láttam: ebből pedig az a szomorú valószínűség következik, hogy csak a magyarországi vízmennyiség lefolyásáról is kell 2—3 hét, és mig ez meg nem történik, addig a fővárosi magas víz meg nem szűnik. Komáromban az utca és járdá több helyen lesüllyedt, úgy, hogy nagy mérvű feltöltéseket kelle tenni. — A muzsikus cigányok is érzik az árviz pusztításait, közelebből a komáromi vészbizottság előtt egy egész zenebanda jelent meg, segélyt kérve, mert az árviz veszély óta senki sem muzsikáltatja magát, sőt hivatkoztak arra, hogy Győrött a muzsikuskok naponkint 80 kr. segélyben részesülnek.

— **Az Uchatius-ágyuk** dolgában a „Budapester Correspondenz“-nek következőket jelentik, „teljesen megbízható helyről“: A lapok nem rég egy érdekességre törekvő hirt hoztak Poroszország és Oroszország állítólagos törekvéséről az iránt, hogy kitűdjék az Uchatius ágyuk öntésének titkát, s a bécsi arzenál három munkásának eltűnéséről is beszélték. Ez egész hírből egy igaz szó nincs. Azon időben, mikor Uchatius tábornok kísérleteivel bajlódott, egy orosz katoná feltűnő sokszor járt az arzenálba, s ezután nemsokára Sz.-Pétervárról egy md jelent meg arról a rendkívüli hatásról, mely a főmek mesterséges kezelése által ruganyosságuk és ellenállási képességükre nézve eszközölhető. Az Uchatius ágyuknál alkalmazott, hegyes golyók által való tágtáti eljárásról volt ott szó, s ez nem is maradt titok, a mi azonban több munkás állítólagos eltűnéséről mondatott, teljesen valótlan s ezen kívül is a munkások eltűnése az aczéltövezetnek voltaképi titkát nem veszélyeztetné, mert az a keverési, lebhúti módban áll, a mely egymást sarkalatosan kiegészíti s mindig a feltaláló által személyesen s pedig zárt ajtók mögött intéztetett s vezetett. A csövek gyártása most baj nélkül foly, s hónapról hónapra többgyártmány gyártatik. Márczius hónapban 84 ágyut készítenek, e szám májusban, júniusban százra emelkedik, úgy hogy az év végeig 1200 cső lesz készen. Az új ágyutalp mnta, melynek alakítása nagyon fontos, már szintén készen van s csak a gyakorlati próba van hátra, s a tüzéségnek ezért legközelebb három főlúg s négy ágyú három különböző ezredhez elküldetik. A talpak s fuvarszerek, a kúllók, a tengelyek s némely, fából készült alkatrészek kivételével, teljesen belföldi aczéltól s vaspléből készültek. A talpak közül négy száz darab, szintugy a járműfélék s eszközök, melyek száma több mint 7000, magánosok által készíttetik; a még szükséges 2000 talpat a műhelyekkel ellátott arzenál készítteti el. Az Uchatius által feltalált új lövegek, melyek hatása majd három akkora mint a németeké, s sem nehezebben nem készíthetők, sem több költséggel nem kerülnek, teljesen a magánipar után fognak készíttetni. Mind e megrendeléseknek szigoruan fognak öröködni a fölött, hogy Magyarország

mindabból legalább a harmadrész essék. A golyók közül melyek készítésére itt nagyon alkalmas gyárak vannak, még több fog itt készíttetni; az ipar mindenesetre kíváncsot és jutalmazó új foglalkozást nyer általa.

— **A keleti vasút szelvényeinek hamisítási bünyügyében** hétfőn hirdette ki a legfőbb ítélőszék ítélete Pope Lajos volt vasuti főkönyvvivő és ifj. Deutsch Mór volt könyvnyomdatulajdonosnak. A legfőbb ítélőszék mindkét vádlottára nézve az első bíróság ítéletét helybenhagyta. Pope ugyanis (vizsgálati fogsága betudásával) 5, ifj. Deutsch Mór pedig három évi súlyos börtönnre ítéltetett. Ifj. Deutsch Mór, (ki 4000 frt biztosítékot tett le, szabad lábon van) halasztást tévén, fogságát máj. 15-én fogja megkezdeni. Mint halljuk Deutsch Mór perújással fog élni.

— **Az akadémia szép- és nyelvtudományi osztálya** 13-án ülést tartott Pulszky Ferencz elnöke alatt. Az ülés elején Podhorszky Lajos l. t. tartá székfoglalóját ilyen czimen. „A magyar közpók és ragok megfjtése, sinai gyöközők által“. Értekező felemliti, hogy az „én“ névmás és „jén“ szónak felel meg a chinai nyelvből s használatba leginkább az északi tartományok sajátja. Hasonló eset áll a nak“ ragra nézve. Rokonságot vél felfedezni felolvasó, az ban „ragban“ is, ugyanezt állítja a mult idő ott és ett-jéről, mely szintén képzője a chinai nyelv második multjának. — A felolvasó egyike legkitűnőbb linguistának s mint mondják 34 nyelvet beszél. Utána Mayr Aurél mint vendég olvasta fel értekezését: „A lágy aspirációkról a zendben“. Felolvasó Scheicher és Spiegel azon nézete ellen harczol, hogy a zendben lágy aspirációk vannak és tagadja, hogy az ezek által említett jegyek tulajdonképen hangzatos részhangokat jelöltek. Ezután következtek a folyó ügyek. Gyulai Pál titkár bemutatja az akadémia történetéhez érkezett újabb adatokat, többek között Széchenyi Istvánnak egy főrendiházi beszéd. Ezután egy indítványt terjeszt elő Toldy Ferencz kézirati gyűjteményének megvételére, melyben mintegy 8000 levél van.

— **Betiltott szindarab.** A „Megváltó“ (Jézus Krisztus) című szindarab, melynek előadása Debreczenben folyó hó 9-ére volt kitűzve, mint a „M. A.“-nak, irják, hatósági rendelettel betiltatott.

— **Egy jégballgató** a napokban elvesztette indexét (leczekönyvét); miután a megtaláló semmi hasznát nem veheti, a károsnak pedig — a beiratások épen most folyván — sürgős szüksége van rá, kéri a megtalálót, hogy az egyetemi pedellushoz tegye be, jó váltságát kapja.

— **A színházban** tegnap egy szemüveg találtatott; tulajdonosa szerkesztőségünkben átvetheti.

— **Apró hírek.** A legfőbb ítélőszék-nél tegnap hirdették ki a keleti vasút-szelvények hamisítóra rótt büntetést, Pope Lajosra öt — ifj. Deutsch Móra pedig három évi súlyos börtönt. — Don Carlos, mint írják, Graciot választotta állandó lakhelyül. — Lyubobraties herczegovinai vezéről azt írják: hogy osztrák területre lépén, a határőrök azonnal letartóztatták. — Megezőfolják a hirt: hogy a bécsi arzenálban három munkás az Uchatius aczéltövezetnek titkaival külföldre szökött volna. — Kölnben több utazt előntött a kiáradt Rajna vize. — Wiesbadenből írják: hogy Caubnál egy hegy leszakadása nyolcz házat összerombolt, 26 embert megölt s a vasutiközelkedést megszakította. — Vértesi Arnold, ismert beszélyírónk, e hó végén Párisba megy s ott tanulmányok végezt hosszabb ideig fog tartózkodni. Királynőnk már részt vett egy rokavadászatban, Angliában, s szombaton Windsorban az angol királynőnél ebédelt. — Az apatin-szanti vödöttés áttörése után a duna vize megint harmincezer holdat öntött el. — A pesti tudomány- és műegyetemi hallgatók mártius 15-én a kerepes-úti köztetetőbe vonultak ki, leróván a nemzet vortánui iránt a kegyelet adóját.

NEMZETI SZÍNHÁZ

145-ik szám.

Kolozsvárt, csütörtök mártius 16-án 1876.

Erdélyi Marietta k. a. vendégfelléptél:

A Tévedt nő

(il traviata)

opera 4 felv.

Kezdeté 7 órakor. Vége fél 10-kor.

Holnap, péntek márcz. 17-én az elmaradt páros számban Erdélyi Marietta k. a. bucsú felléptél:

A falu roszza

Erdeti népszimű 3 felv.

Szombat, mártius 18-án 1876. Bignio Lajos ur a bécsi cs. k. nagy opera első rendű tagja, udvari operának első vendégfelléptél:

Erdélyi Oper 4 felv.

Szombat, mártius 18-án 1876. Bignio Lajos ur a bécsi cs. k. nagy opera első rendű tagja, udvari operának első vendégfelléptél:

Erdélyi Oper 4 felv.

KÖZGAZDASÁG. Jelentés

a kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat 1876. évi február hó 28-án tartott VII-ik rendes közgyűléséről.

I. Igazgató Korbuly Gergely üdvözlővén a közgyűlést, jelenti, hogy az alapszabályok 20 §-a értelmében kiküldött igazoló bizottmány által igazoltatván 78 részvényes, kik 507 részvényt tettek le és 407 szavazatot képviselnek, miután a részvényesek kellő számban megjelentek, felkéri a közgyűlést, hogy az alapszabályok 23-ik §-a értelmében magának elnököt válasszon. — Közfelkiáltással elnökké választatik gr. Eszterházy Kálmán.

II. Gróf Eszterházy Kálmán elfoglalván az elnöki széket, megköszöni az irányába nyilvánt bízalmat és egy rövid alkalmi, beszéd előrebocsátása után a közgyűlést megnyitottanak nyilvánítván, felhívja igazgatót, hogy a megállított tárgysorozat alapján az igazgató választmánynak az 1875-dik évi üzletről szóló jelentést adja elő.

III. Igazgató Korbuly Gergely előterjeszti az igazgató választmánynak a mult 1875-dik évről szóló üzleti jelentését.

Tisztelt közgyűlés!

1875. december 31-ével ismét letelt intézetünk életéből egy év, melynek folyamáról és eredményéről számolni, alapszabályszerű kötelességünk. Ezt teljesítjük, midőn a mult évi zárszámadást ez alkalommal előlerjeszteni szerencsénk van, mi annál kellemesebb reánk nézve, minél kedvezőbb képét mutatathatjuk fel intézetünk foynatos haladásának, virágzásának.

Zárszámadásunk ily kedvező képet tüntet fel összehasonlítva a megelőző üzletév eredményével, mert a bizalom fokozódása, a legszebb bizonyítvány: becsületes törekvésünknek, a bizalom fokozódását jelenti pedig kétségtelenül azon körülmény, hogy a takarékpénztári betétek, egy év alatt intézetünknel, mintegy háromszáz-ezer forinttal szaporodtak.

Azonban ezen örömdetes tudósítással szemben fel kell említenünk azon körülményt is, hogy a még folyton tartó üzletpangás, és némileg hitel hiány miatt, meglevő készleteinket nem használhattuk fel oly arányban, mint azt más viszonyok közt tettük és tenni óhajtottunk volna, de hiven ragaszkodva eddig mindig követelt elvünkhez, inkább az intézet hitelének megóvását tartottuk első sorban figyelemre méltónak, bízva a jövőbe, mely a hitel- és üzletviszonyok jobbra fordultával, megadandja a részvényes uraknak is bizonyára a kellő nyelreményt.

A jelzölagra kölcsönzést a mult évben nagyobb mérvben folytattak a jelenleg, zilált személyes hitel mellett, ezekben látván legjobban elhelyezve a hozzánk letett pénzeket, s bár ha eddig veszteség nem ért, ez évben is tartaléktöknékné tekintélyesebb gyarapítását szükségesnek tartottuk, ez uton is, minden esetre biztositani, óhajtván intézetünk jövőjét.

Áttérve üzletünk részleteire, mult évi eredményeit a következőkben kívánjuk megismertetni:

A forgalmat illetőleg.

A tisztelt részvényes urak kezei közt levő a) alatti kimutatás szerint a mult évről ájtott 90,378 frt 48 kr. pénztári maradvánnyal együtt a

bevétel	2.782,336 frt 69 kr.
ellenben a kiadás	2.632,771 frt 78 kr.
hozzá adva	149,564 frt 91 kr.
pénztári maradványt, azösszes üzletforgalma	5.564,673 frt 38 kr.

(Folyt. köv.)

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

márczius 14-án 5% Metaliques 67,25 frt
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 70,60 frt. 1860-iki államkölcsön 111,10 Bankrészvények 8,98 Hitelrészvények 168,20 London 115,65. frt. Ezüst 10375 Cs. kir. arany 5,43 — Napoleon'or 9,26 1/2 100 mark német értékű 56,85

Urbéri kőtvények: Magyarországi 76,50 Temesvári 76 — Erdélyi 76 — Horvátországi —

Felolvas szerkesztő: Békésy Károly.

Még csak rövid ideig lehet gúny-áron vásárolni!

A legkritikább finom diszárak, ékszerek urak és hölgyek számára, az üzlet végleges felhagyása miatt, a vételáron alól fognak eladatni!

Hasonlólag legjobbmínőségű színházi és mezei látesövek, hévmérők, lorgnettek, szemesüvegek, csipetők stb. bámulatos olesó áron.

Boscovits A. látszerésznel, belmonostorutca 9. sz. a.

Ad. Nr. 310—1876.

(108)

(1—3)

(88)

(6—5)

Arverezési hirdetés.

A Maros-Ludasi birtokossági és községi összes limitált körmárlási jognak haszonbérbe adása, a f. hó 8-ra kifizetés volt árverezési határon árvérek hiányában nem sikerülve, **újabb árverezési határonapul f. hó 22-ke d. e. 9 óra tüzetik ki**, Maros-Ludason a község házában, miről árverezni kívánók azon megjegyzéssel értesítettek, hogy az árverezési feltételek a község házában a hivatalos órában bármely napon megtekinthetők és hogy zárt ajánlatok (Offertek) elfogadhatók.

A szolgabíróstól. M.-Ludason, 1876. mártius 10. én.

DEÁK SÁNDOR, szolgabíró.

(107)

(1—2)

Haszonbéri hirdetés.

A főtér — piaci templom körül — 36. sz. a. levő épületben, melyben Tauffer K. kereskedése volt, a bolt, hozzá tartozó magazin, pinze és az emeleti lakrész, együttesen **1876-ik évi Szt.-György naptól kezdve**, hat egymástán követő évre, a plébániák lak nagy termében, ez évi **április 7-én délelőtt 9 órakor** tartandó nyilvános árverés után haszonbérbe kiadandó, addig is a feltételekről gondnok Wolff J. gyógyszerésznél tudakozható.

Kolozsavart, mártius 15-én 1876.

(106)

(1—3)

A „VICTORIA” biztosító társaság Kolozsavartt,

az új kereskedelmi törvény életbe léptétől folyó év **április 5-én**, Kolozsavartt, a város házyterében **rendkívüli közgyűlést**

tart, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 25, 26, 31, 32. §§-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

E rendkívüli közgyűlés tárgya: A kereskedelmi törvényhez alkalmazott új alapszabályok tárgyalása és a részvény-tőke rendezése.

Kelt Kolozsavartt, 1876. március 12-én, az igazgató-választmány megbízásából

A „VICTORIA” biztosító-társaság igazgatósága:Alelnök
SIMON.Igazgató
WAGNER.Vezérigazgató
SZÁSZ.

Az alapszabályok 31 és 32. §§-ai így szólnak:

31. §. Jogérvényes közgyűlést határozat hozatala legalább 40 oly részvényes jelenléte szükséges, kik együttvéve legalább is 500 új részvényt és 100 szavazatot képviselnek. Mégis a 25. §. VI. VIII. IX. (alapszabály változtatás) X. és XI. pontjai alatt foglaltakat érdeklő határozatok csak oly közgyűlésen hozhatók, amelyen a kibocsátott részvények legalább 2/3-a képviselve van s ugyancsak az efféle határozatok végrehajtásához mindig meg kell kormány előleges jóváhagyása is igényeltetik.

32. §. Ha a szabályszerűen kihirdetett közgyűlésre a részvényesek határozatképes száma nem jelennek meg, akkor a közgyűlésre új hirdetéssel legalább 15 napra tüntetik ki a határozat, s ezen második közgyűlés határozatképes lesz, tekintet nélkül az ott megjelenők számára. Az elhalasztás után így ismételt közgyűlés azonban csak az elsőre is kifizetve volt tárgyak felett határozhat.

„PURITAS”**Haj-íjító-tej.**

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejnemi folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy ősz hajakat megifjít, azaz lassanként, még pedig **legkésőbb tíz-négy nap** alatt, ama színt visszaadja, melyvel eredetileg bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékekanyagot. A haj tetszés szerint vízzel mosathatik, lehet fehérről átvonni vörösről aludni és göszírdőket használni, a festékek nyoma sem vehető észre, mert a

nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghevesebb és legdurvább női hajzatot és a férfi haját és szakállát.

Egy üveg „Puritas” ára 2 frt. (postai szétküldésnél 2 krral több) s készpénzzel, vagy utánvételt kapható: **Franz Ottó és társai, Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.**

Raktárak:

Kolozsavartt: Valentini gyógyszerész, Redoute soron.
Gy. Fehérvár: Csiky Kristóf.
Fogarás: J. P. Herrman gyógyszerész.
N.-Szeben: Gürtler Károly.
Segeravartt: J. B. Teutsch.

Övös: hamisítás és utánzások ellen. A t. cz. evőkét körjük, hogy jól figyeljenek elgúnkra, mely minden üveg felekén és tokján látható, minthogy **„hajíjító-tej”** czim alatt utánzatok is léteznek.

Jelzálog-kölcsönök

a bírdalom bármely részében telek-könyvezett nem tehermentes földbirtokra is 1000 forinttól a legmagasabb díszeségig kölcsönözve rövid idő alatt, és 5000 forint feletti kölcsönök nyolc évvel módosítottak mellett gyorsan eszközöl. (74) (3—4)

A hat. eng. általános

Ipar- és kereskedelmi ügynöki

Kolozsavartt, bel-monostortozza 19 szám.
(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d n 1-től 4-ig.)**Pályázat.****A Borszéken rendszeresített műkertészi állomásra pályázat hirdettetik.**

Ezen állomás 400 frt. évi fizetés, szabadlakás és hat öf fenyőfa járandósággal van egybekötve, 3 évre kielégítő szolgálata mellett biztosítatik, azután állandósztatik. (102) (3—3)

Felhívotnak pályázni kívánók kellően okmányolt folyamodványukat a jövő április 15-ig a borszéki-fürdő bizottsági Elnökséghez beadni.

DEZSŐ MÓZSES, elnök.

Gyergyó-Szárhely, 1876. márcz. 7.

(50)

(3—*)

VASTARTALMU CHINA-SZÖRP

Grimault és társai párisi gyógyszerészek.

Egyike az a legkiválóbb erősítő-szereknek, a minőkkel az orvosi kincstár rendelkezik. Újjáteremt a kimerült erőt, s javítja a betegség által megromlott vért, a Grimault és társai-féle vastartalmu china-szörp a párisi „Académie de médecine” által kitüntetett s minden orvosi tekintély által ajánlatik, s hasonló jó eredménnyel működik, úgy a gyermekeknek, valamint felnőtteknek is. Különösen eredményesen alkalmazatik a **sápadtság, vérszegénység és a havi tisztulás rendeltensége** esteiben, valamint a gyomorbetegségek ellen is, melyeknek a nők oly gyakran ki vannak téve. Megtést, s visszaadja az elhagyott kinezést, hogy a számos hamisításoknak elejét vethessék, keretik mindenki a minden üvegen rajta levő **Grimault és társai** aláírását kérni. — Főraktár **Bécsben** Benno Raabe gyógyszerkereskedőnél a Bäckersstrasse-ban.

Kolozsavartt Dr. Hintz G. gyógyszerész urnál.

Kiadó szállás

Kolozsavartt birtokában a volt Hidkapu melletti sarokházánál 29. sz. alatt kiadó az egész alsó rész, a mely áll 5 bolti helyiségből, 15 boltajtóval az utca-felől, igen alkalmas kávéház, bor- és sör-esarnoknak, minthogy az egészet egymásba járóknak lehet alkalmazni.

Értekezhetni ugyanott s a „CZIRIAK” és STARK üzletében.

(91)

(3—3)

Bérleti hirdetmény.

Mező-Rüts községében (Tordamegye) egy óra távolságra Maros-Vásárhelytől, egy jelenleg 529 és a tagosítás még ez évben leendő befejeztével 600 holdból álló lak- és gazdasági épületekkel felszerelt birtok bérbe, vagy örök áron is eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető MAURER MIHALYNál Brassóban.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsavartt kaphatók:

- PULSZKY FERENCZ, DEÁK FERENCZ. Jellemrajz. Ára 60 kr.
INGRAHAM Prof. J. H. Der Fürst aus David's Hause oder drei Jahre in der heiligen Stadt. Eine Sammlung von Briefen, welche Adina, eine Jüdin aus Alexandrien, während ihres Aufenthaltes in Jerusalem zur Zeit des Herodes an ihren Vater, einen reichen Juden in Egypten, schrieb, und in denen sie als Augenzeugin alle Begebenheiten und wunderbaren Vorfälle aus dem Leben Jesus von Nazareth von seiner Taufe im Jordan bis zu seiner Kreuzigung auf Golgatha berichtet. Ára 2 frt 76 kr.
BERNSTEIN JULIUS. Die fünf Sinne des Menschen. Diszes vászonkötésben 3 frt 60 kr.
SMITH EDWARD. Die Nahrungsmittel. 2 kötet. Diszes vászonkötésben 6 ft.
LOMMELE Dr. EUGEN. Das Wesen des Lichts. Gemeinfassliche Darstellung der physikalischen Optik. Diszes vászonkötésben 4 frt 20 kr.
MAUDSLEY Dr. HENRY. Die Zurechnungsfähigkeit der Geisteskranken. Diszes vászonkötésben 3 frt 60 kr.
SPENCER HERBERT. Einleitung in das Studium der Sociologie. 2 kötet. Diszes vászonkötésben 6 frt.
RICHTER. Prof. Dr. H. M. Die Piccolomini. Ára 36 kr.
ESSELLEN. Das Varianische Schlachtfeld im Kreise Beckum. 45 kr.
DONDORFF H. Die Normannen und ihre Bedeutung für das europäische Culturleben im Mittelalter. 45 kr.
HIRZEL Dr. C. Jeanne d'Arc. Ára 60 kr.
PERROT Dr. E. Die Reform des Zollvereinstarifes. 45 kr.
COHN GUSTAV. Streitfragen der Eisenbahnpolitik. 60 kr.
BOLL Dr. FRANZ. Über elektrische Fische. 45 kr.
MAYER CARL AUGUST. Zwei tapfere Herzen. Roman. 2 Bände. 6 ft 90.
KOCK HENRI de Lart d'être Heureux en Ménage. 1 frt 80 kr.
DROZ GUSTAVE. Les Étangs. 1 frt 80 kr.
KARR ALPHONSE. Plus ça change... 2 frt 10 kr.
LEAR FANNY. Le roman d'une Americaine en Russie. 3 frt.
COLOMB ASSZONY. Carilés leánya. Ára 80 kr.
BULLA JÁNOS. A tündér-öv. Regényes elbeszélés. 7 énekben 80 kr.
JIRECEK CONSTANTIN JOS. Geschichte der Bulgaren. 4 frt.
SCHLICKESEN GUSTAV. Obst und Brod. Eine wissenschaftliche Diätetik. 1 frt 80 kr.
PAYN JAMES. Haives A. novel in two volumes. 1 frt 92 kr.
MARRYAT FLORENCE. The poison of asps and other stories. 96 kr.
SCHLIEBEN ERWIN. Das Judenschloss. Roman. 3 Bände. 6 frt.
VACANO EMILE MARIO. Wiener Fresken. 2 frt 40 kr.
WALLERSTEIN. La Prima Donna (Patti Polka) p. Piano. 45 kr.
Un beau Papillon. Polka Mazurka. 45 kr.
LOESCHHORN. Boléro Moreau de Salon. 90 kr.
NYIZSNYAI GUSZTÁV. Ifjúkori emlékek. Magyar ábránd. 80 kr.
KONTSKI. Chev. de Tarenteile. Souvenir de Naples. 90 kr.
LANGERT. Méloides de l'Opéra „Faust” de Gounod. 1 frt 50 kr.
WALLERSTEIN. La volée (Emma Walzer). Prés De la Mer, Polka.— Une belle main. Mazurka.— La chérie (Sophien-Walzer).— Bon voyage Polka.— Cher soi Mazurka. 1 frt 95 kr.
SCHULTZE CLEMENS. Home, sweet home.— Transcription p. Piano 90 kr.

Fényképek. Cabinet alakban.

Josquin. Hurrah! Hurrah! — Lambron. Egeret szelidítő nő (gyönyörű női alak). — Kaulbach. A reformáció időszaka. — Borchmann. Egy findza théa. — VASTAGH. A vén kuruzslónő. — Max. Árverezés. — Bertrand. Sapho halála. — Vecellio. Jupiter és Antiope. — Rubens. Szűz Zsuzsánna. — Piloty. Hero és Leander. — Arnold. Sauvegarde. — Dieksee. Bánat. — Lehmann. Venus és Cupido. — Beyschlag. Psyche. — Souchon. Imogen. — Meyer. Reggel. — Saint-Jean. La favonte. — Bianchi. Fiatl milánói leány. — Ramberg. Cseresznyeszedő. — Cabanel. Egy faun átkarol egy nymfát. — Bitterlich. Gráziák. — Van der Werff. Szent Magdáléna. — Müller. Fogait vizsgáló olasz leány. — Dürck. Olasz nő. — Thorwaldsen. Krisztus. — Coninek. Fiatl flamand nő. — Fontana. Lucia Mondelli. — Bonifari. Sonatina. — Kaulbach. Hársfa alatt. — Kaulbach. III. Ottó Nagy Károly császár kriptájában. — Kaulbach. Bolondokháza. — Snyders. Medveharcs. — Max. Adagio.

Egy-egy fénykép ára 60 kr.

birtok rendezésről

az ERDÉLYI részekben.

AJÁNLVA

az erdélyrészi-képviselők és a kereskedelem-, ipar- és föld-mivelés-ügyi miniszter figyelmébe

az Erdélyi Gazdasági-Egylet egy tagja által.

Ára 60 kr.

Nagyon fontos a böjti időre!!**STEIN JÁNOS**

könyvkereskedésében Kolozsavartt igen nagy választékban kaphatók:

Imakönyvek és ájtatossági könyvek

magyar, német, francia és angol nyeven.

papír-, vászon-, félbőr-, bőr-, chagrin-, selyem-, lárson-, kantschuk-, kordován-, elefántcsont-, teknős-béka-, gyöngyház-, écaille papír-macé-, szaru- sat. bekötésekben, 25 krtól 35 frtig. és eljebb.

Francia- és Némethon legkiválóbb könyvkötészeivel összekötötté állva, bátran ajánlhatom a nálam raktáron levő **ájtatossági művek és imakönyvek** rendkívül izléses, s csinos bekötését.

Nem bírom eléggé nemcsak a római katolikus, hanem írmely hitfekezeti hívek figyelmébe ajánlani következő jeles ájtatossági könyvet:

Witschel V. Henr. J.

Elmé, szívet Istenhez emelő reggeli és esti főhászkok. W. után fordította P. Szakácsi Vitus. 2, ujonnan átdézett kiadás.

8-rét (327 l.) Vásonkötésben, tokban . . . 2 fr — kr.

Börkötésben, aranymetszéssel . . . 2 fr 80 kr.

Velinpapíron, francia börkötésben, arany-

metszéssel és csattal . . . 4 fr

Bármely kiadáshoz fordító, P. Szakácsi Vitus díszben kiállított

fényképe ingyen mellékeltek.

Ajánlani vagy díszíteni Witschel e jeles művét, úgy hiem, felesleges. A kedves folyékony költő irány, párosulva tiszta lelke magasztos s szent érzelmével, a keresztényi szeretet, mely végig ömlik rajta, eléggé ajánlatk az. Alapeszmék: „Isten a szeretet.” „A szeretet felebb áll a hitnél.” „Szeretet nélkül a hit, egy üdvéltüli hit.” sat.

És P. Szakácsi Vitusban, e lángelűt s hőkeblt férfuban kinek keresztényi szeretete telebarátai iránt, végnélküli jósága, még a mai nap is hívei között eléggé ismeretes, e jámbor lelkiatyában, Witschel művének legjobb fordítóját lel, mert ő a szerzővel együtt érzett, mint maga is előszaván említi: ha ő fennebegett, dicsérve s magasztalva a szentek feletti lényt, kit szerzők hárfájuk ezüst hárfáival zengenek, ő is utána lebegett; ha az emberek közé lecsapott, ő is vele. Mily gyönyörű, félséges szavakat mond fordító előzavának végén, méltókat, hogy érezze véstetessenek, így megörökítendő ez íket az utókornak számára. „Mit lobbantunk egymás szemére, — ugymond — a vallási viharral letint évek gyűlöletes avas előzményeit, melyeket a kiderült kornak szebore szobor palástjával fel kellene fedeztünk. — Ha javulunk másnak a türedélet, ne legyünk magunk türedelmelenek. Nem derék dolog a szeretet poharat elkészíteni, s annak édes cseppjeit szemrehányásokkal megkeseríteni. — Szóval: ha önyörögünk, ne agyarkodjunk; mikor imádkozunk, ne szívódjunk: mert akár a toplon, akár a szív oltárára szánt áldozat illatja, ha az a harag s gyűlöletével gyújt meg, soha nem hat fel a seregek Urához, Istenhez.”

A mű kiállítását illetőleg, a kiadók a boldogult fordítónak boldalmi emléksobrárt akarták ez új kiadás által fölláttítani, s hogy azt ama sz. névhez méltóvá tegyék, nem kimétek semmi anyagi áldozatot.

Továbbá r. katolikus hívek számára:

IMAKOSZORÚ

melyben reggeli, déli, estvéli, szent-mise-áldozati, gyónási innepnapj és más szükséges könyörgések és énekek foglaltatnak.

Legjelesebb imakönyvek után öszveszedte GÁBOR JNOS

erdélyi katolikus pap.

Ára egyszerű kötésben 80 kr Diszes börkötésben, aranyozva és tokkal 1 frt 50 kr.

Ezen könyv „KOSZORÚ” czimet visel, mert „az Istennek lelme tisztelőtet, dicsőiséget, vidám elmét és öröm korszort szerez.”

A mely imádságok ezen műben találattak, azok immen—immonn, leginkább pedig b. e. Szepesy Ignác volt erdélyi püspök derék indáság könyvéből vannak öszveszedve.

Tartalmát illetőleg szerző kegyes volta elegendő alkalmat nyújt az áhítatos olvasónak, hogy e nem is földi, hanem mondhatni mennyei foglalkozásban lelki gyönyört és szívbéli ihlettel érezzen. Áldó bús mulandóság hazából a lelkek országába, s a legszentebb jogot gyakorolja, mely a föld valódi gyermekeinek engedtetett, a legszentebb, legfőbb valósággal társalkodást.

Protestáns hívek számára:

Imakönyv a szépnem szánára.

Irta KORONKA ANTAL.

Második átdolgozott és bővített kiadás.

Egyszerű kötésben 1 frt.— Csinos papírkötésben tokkal . . . 1 frt 50 kr.
Aranymetszésű díszes börkötésben tokkal 2 frt.— Gyönyörű francia börkötésben 7 frt.— Pompás bársony kötésben 9 frt.

Vajjon kihez imádkozunk? Hozzád, teremtőnk, kinek létét köszöni a világon minden. Okosság, érzés, hit, sejtlem; minden azt mondjaennünk, hogy mindennek egy fő, egy végoka van, fen, fejtünk fölött azok a szíden ragyogó csillagok, körülünk a levegő jölvő, éltető árja, szellőiben a temtő nevét a-sugja, felhőiben, tisztító villámában, hangos menydörgésében a teremő nevet harsogja s írja az ég kék lapjára. Alant itt minden madár a teremő díszét hálánekében, minden virág a teremőnek küld tőmjént, áradó illatában. S csak mi nem imádnánk téged, teremő atyánk? Imádnunk s hálát mondanunk neked, hogy teremtetél, hogy ily széppé tetted körülünk a világot, hogy felékitettél minket mindennel, mi szemnek és léleknek gyönyört okoz, örömet ád. Imádkozunk hozzád atyánk, teremtőnk! —

E gyönyört nyelvezett ékes irányú és csinosan kiállított imakönyvet bátran ajánlhatom hazánk művelt szép és fenkölt lelki leányainak szívosságyelmébe.

Egyetlen magyar imakönyv protestáns confirmálandók számára!

Növendék ifjuság imakönyve

hymnuszokkal.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára.

Irta MEDGYES LAJOS, dézsi ev. ref. lelkész.

12-rét. Egyszerű kötésben 60 kr. Angolvászon kötésben jkkal 1 frt.
Velin papíron, aranymetszésű angolvászon kötésben 1 frt 50 k Arany-

metszés, börkötésben 2 frt. Aranymetszéssel, díszes bársony kötésben 4 frt.
16-rétben egyszerű kötésben 36 és 40 kr. Angolvászon kötésben, jkkal 50 kr.

„Felesleges ezen munka belbeese fölöl ítélet mondanunk, szövegy mind egyházi, valamint mint világi költő oly jó birnevet szerzett magának, hogy a közönség nálunk nélkül is írójáról a munkát megismerhet. Fenségy gondolatok, gyönyörű fenkölt költői irány vonul a munkán mindvégig.”